

Nr. 273 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** december 2018
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk. E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

De klimaatramp die Afrika bedreigt, is ook een Europees probleem

De Wereldbank noemt Afrika ‘de regio die het meest wordt blootgesteld aan de gevolgen van de klimaatverandering’. Schrijnend is dat de ontwikkelde landen verantwoordelijk zijn voor 79 procent van de historische CO2-uitstoot. Sub-Saharaans Afrika en Latijns-Amerika samen slechts vier procent.

De Afrikaanse landbouw moet zich aanpassen aan de zich steeds sterker manifesterende klimaatomstandigheden. Men verwacht meer langdurige droogte, meer overstromingen, minder voedsel en drinkbaar water, en daardoor meer klimaatvluchtelingen.

“Klimaatadaptatie is vooral lokale noden onderzoeken en daarop inspelen,” zegt Willy Foote, oprichter van een sociaal investeringsfonds. “Het is zeer plaatsgebonden en daarom zijn kleine sociale ondernemingen door hun inherente flexibiliteit en verbondenheid met de regio beter geschikt voor adaptatie dan traditionele ontwikkelingssamenwerking.”

Op de klimaatconferentie in Katowice probeerde de groep van Afrikaanse staten, waarin alle Afrikaanse landen zetelen, de rijkere landen onder druk te zetten om zich te houden aan hun beloften over klimaatfinanciering. “Eerlijke financiering maakt het voor Afrikaanse landen mogelijk om een robuust klimaatbeleid te voeren, zowel op het vlak van koolstofarme ontwikkeling als op gebied van infrastructuur”, zei Lien Vandamme, beleidsmedewerker Klimaat en Natuurlijke Rijkdommen bij 11.11.11., vanuit Katowice.

Volgens berekeningen van de VN zouden in het komende decennium naar schatting 60 miljoen Afrikanen gedwongen worden te migreren door oprukkende verwoestijning. Hoewel het grootste deel van de migranten binnen Afrika blijft, zal een aanzienlijk deel van hen ook naar Europa trekken. Het is belangrijk dat de VN stappen onderneemt om te werken aan een mondiaal kader voor migratie. Klimaatvluchtelingen moeten wettelijke bescherming krijgen, of ze nu in hun eigen land op de vlucht zijn of in het buitenland moeten verblijven.

De focus van Afrikaanse landen in de klimaatonderhandelingen ligt echter niet op het probleem van klimaatmigratie. Zij zoeken vooral financiële middelen om de lokale voedselproductie klimaatbestendig te maken. Zo zetten ondernemers in sommige landen steeds vaker in op de teelt van sorghum, een vergeten graan dat veel beter bestand is tegen extreme weersomstandigheden en bovendien zeer voedzaam is. Maar ook de commerciële exportlandbouw staat voor grote uitdagingen. Bedrijven beseffen dat de huidige productiewijze geen lang leven meer beschoren is. Strikte milieuregels hoeven een succesvolle productie niet in de weg te staan. Verbeterde landbouwmethodes met respect voor de leefomgeving hoeven niet ten koste te gaan van de opbrengst. Feit is dat de landbouwmethoden die uit zijn op ‘snelle winsten’ in veel gebieden hebben geleid tot verwoestijning. De bodem raakt verarmd door een excessief gebruik van chemische

bemesting, biodiversiteit neemt drastisch af en mensen migreren. Zie hier de vicieuze cirkel. Zaak is die te doorbreken door een evolutie weg van de monoculturen die nu overal schade aanrichten, naar een dynamisch en biodivers ecosysteem waarin bos en landbouw samenwerken. Steeds meer grote bedrijven zeggen hun steun toe. (Bron: MO*, 16/12/2018)

Overstromingen eisen hoge tol in Afrika

Afrikaanse landen boeken vooruitgang op het gebied van ontwikkeling, maar natuurrampen zoals overstromingen doen die vaak weer teniet. Afrika moet zich daarom meer richten op aanpassing dan op het bouwen van dammen en dijken.

Alleen al in 2018, tot half september, verwoestten overstromingen in Afrika ten zuiden van de Sahara zo'n tienduizend huizen. En meer dan twee miljoen mensen leden er schade door. Een recente studie schat dat overstromingen in Tanzania jaarlijks 2 miljard dollar kosten. In 2012 kreeg Nigeria te maken met een van de grootste overstromingen in een eeuw. De schade bedroeg bijna 10 miljard dollar. In Mozambique, een van de armste landen ter wereld, slokten overstromingen in 2013 naar schatting een half miljard dollar op, of 9 procent van het bruto binnenlandse product (bbp). De gevolgen van de beschadiging van infrastructuur zijn enorm. Zonder wegen kunnen mensen hun goederen niet verkopen op de markt. Als scholen sluiten, kunnen miljoenen kinderen niet leren. Beschadigde wegen en bruggen beperken de toegang tot gezondheidszorg. Gezondheidsproblemen, zoals cholera-uitbraken, kunnen een gevolg zijn van slechte sanitatie en een gebrek aan schoon water.

Overstromingen zijn nooit helemaal te voorkomen. Van belang is vooral om de impact ervan te minimaliseren. Een bijzonder goed initiatief, waarbij rekening is gehouden met dergelijke aanpassingsstrategieën, is de drijvende Makokoschool voor de vanouds op en bij het water levende gemeenschap Makoko in Lagos (Nigeria). Een innovatief proefproject om tegemoet te komen aan behoeften van de gemeenschap in relatie tot de impact van de klimaatverandering en de snelle verstedelijking in Afrika. De meeste Afrikaanse landen hebben niet genoeg geld om de kosten van dammen en andere 'harde maatregelen' te financieren. Gezien de concurrentie die er is van uitgaven voor onderwijs en landbouw, zijn 'zachte' aanpassingsmaatregelen daarom een veelbelovende route.

Niet alleen klimaatverandering is oorzaak van overstromingen, vaak is verwoesting van ecosystemen ook een oorzaak. Het op grote schaal droogleggen van land in de kustregio's van Lagos is daar een voorbeeld van. Daar is enorme milieuschade ontstaan doordat moerasgebieden, die vanouds in staat waren overstromingen onder controle te houden, zijn drooggelegd voor huisvesting.

Een ecologische benadering is daarom om verschillende redenen noodzakelijk. Een recente studie in Vietnam laat zien hoe zo'n benadering werkt. Er kwamen schonere stedelijke gebieden met meer kansen voor recreatie, terwijl de schade aan de infrastructuur verminderd werd. Minder schade aan bezittingen betekent minder reparatiekosten en in het algemeen een veiliger omgeving. Dat leidt weer tot meer werkgelegenheid en zakelijke kansen.

Nu de impact van overstromingen steeds sterker voelbaar wordt in Afrika, is er een dringende noodzaak om de infrastructuur aan te passen aan overstromingen en tegelijkertijd duurzame ontwikkeling te bevorderen. Als dat niet gebeurt, zal de ontwikkeling die tot nu toe bereikt is tenietgedaan worden. (Bron: Bron: IPS, 6/12/2018)